

Svar på skriftligt spörsmål SSS 651/2021 rd

Svar på skriftligt spörsmål om att utveckla neuropsykiatrisk kompetens inom barn- och familjetjänsterna, socialvården och barnskyddet

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 651/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Sofia Virta /gröna m.fl.:

På vilket sätt säkerställer man att yrkesutbildade personer inom barn- och familjetjänsterna, socialvården och barnskyddet har tillräcklig kompetens om de särskilda behoven hos personer inom neurospektrumet, så att barn och unga med neuropsykiatriska särdrag samt deras närstående får den hjälp och det stöd de behöver i vårt servicesystem?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Neuropsykiatriska störningar beskrivs som spektra med olika symtom, de vanligaste är autismspektrumet samt ADD/ADHD-spektrumet. Till neuropsykiatriska störningar räknas dessutom andra symtombilder. Utvecklingen av servicehelheten och servicekanalerna för barn med symtom inom neurospektrumet har identifierats som ett centralt utvecklingsbehov inom social- och hälsovårdstjänsterna för barn och familjer. Målet är att tidigt identifiera symtomen för neurospektrumet, smidiga servicekanaler samt att samordna de tjänster som barnet och familjen behöver. Detta utvecklingsarbete genomförs 2020–2023 i de regionala statsunderstödsprojekten inom programmet för utveckling av barn- och familjetjänster (LAPE) som finansieras av social- och hälsovårdsministeriet. I projekten stärker man bland annat personalens kompetens genom utbildning i neuropsykiatrisk handledning, inför evidensbaserade metoder och verksamhetsmodeller för ansvariga arbetstagare som främjar det övergripande stödet till familjerna och samordningen av tjänsterna. Samarbetet mellan social- och hälsovårdstjänsterna, bildningsväsendet och organisationerna stärks bland annat med hjälp av en modell för familjecentralsverksamhet. När det gäller barnskyddet är målet att stärka samarbetet mellan barnskyddet, bildningsväsendet och mentalvårds- och missbrukartjänsterna.

Det stöd som barn med symtom inom neurospektrumet och deras familjer behöver ordnas enligt de individuella behoven inom social- och hälsovårdstjänsterna på basnivå och vid behov inom tjänsterna på specialnivå, såsom barnskyddet, tjänsterna för personer med funktionsnedsättning och den specialiserade sjukvården samt Folkpensionsanstaltens (FPA) rehabilitering. Överföringen av ansvaret för att ordna social- och hälsovårdstjänster till välfärdsområdena år 2023 ger bättre möjligheter att likvärdigt identifiera, behandla och rehabilitera symtom oberoende av barnets hemort. Som en del av den kompletterande ansökningsrundan till programmet Framtidens

social- och hälsocentral delas år 2021 ut 17,5 miljoner euro i statligt understöd för stödbehov som orsakas av coronapandemin. Syftet med statsunderstödet är att utveckla det lågtröskelarbete och det social- och hälsovårdsintegrerade arbete som de unga får i syfte att stöda deras mentala hälsa och resiliens samt att stärka barns, ungas och familjers förmåga att klara sig i vardagen. FPA har dessutom i omfattande utvecklingsprojekt tillsammans med hälso- och sjukvården utvecklat neuropsykiatrisk familjerehabilitering och neuropsykologisk rehabilitering för unga vuxna. Dessutom ordnar FPA neuropsykologisk rehabilitering för barn och unga som behöver det.

Rehabiliteringen förnyas i enlighet med handlingsplanen för reformen av rehabiliteringen som publicerades vid social- och hälsovårdsministeriet hösten 2020. Som åtgärder som gäller barn, unga och familjer stärks en tidig och rättidig hänvisning till rehabilitering samt samarbete mellan yrkesutbildade personer och samordning av stödet inom rehabiliteringen. Som en del av reformen av rehabiliteringen och utvecklingen av social- och hälsovårdstjänsterna pågår ett projekt gällande en handbok för hänvisning till medicinsk rehabilitering, vars mål är att förtydliga arbetsfördelningen inom den medicinska rehabiliteringen samt att styra till att upptäcka behovet av rehabilitering. Projektet behandlar medicinsk rehabilitering enligt 29 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) samt tillhörande gränssnitt i fråga om neuropsykiatrisk rehabilitering för barn och unga samt neuropsykiatrisk rehabilitering för unga vuxna och andra tjänster. Syftet med handboken är i synnerhet att stöda identifieringen av rehabiliteringsbehovet inom social- och hälsovården. Projektet pågår fram till slutet av 2022. Ett av målen med reformen av rehabiliteringen är att utveckla utbildningen och forskningen inom rehabiliteringen. Undervisnings- och kulturministeriet och social- och hälsovårdsministeriet har grundat ett utvecklingsforum för utbildning och forskning inom rehabilitering (KUNFO), vars mål är att producera förslag till tillgodoseende av det framtida reformbehovet av rehabiliteringskompetensen och rehabiliteringsutbildningen. I projektet identifieras de kompetenshelheter som borde finnas inom rehabiliteringen. Projektet pågår fram till slutet av 2023.

Helsingfors 3.12.2021

Familje- och omsorgsminister Krista Kiuru